

HAUSJÄRVEN KUNNAN
ELINKEINO-OHJELMA
2011 - 2013

Kunnanhallitus 21.6.2011

Kunnanhallitus 6.9.2011

Kunnanvaltuusto 27.9.2011

Sisällysluettelo

1. Hausjärven kunnan strategia	3
1.1. Elinkeinopolitiikan tavoitetila	4
2. Nykytila	4
2.1. Asukasmäärä ja asukasrakenne	4
2.2. Elinkeinot.....	5
2.3. Sijainti ja kulkuyhteydet.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
2.4. Palvelut ja palvelurakenne.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3. Elinkeino-ohjelman periaatteet	9
3.1. Kunnan elinkeinotoiminnan nelikenttäanalyysi (SWOT).....	9
Vahvuudet.....	9
Heikkoudet.....	9
Mahdollisuudet	9
Uhat.....	9
3.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	10
3.3. Yrittämisen edellytykset	11
4. Elinkeino-ohjelman seuranta, toteutus ja tiedotus	12
4.1. Hausjärven strategian toteutus	12

HAUSJÄRVEN ELINKEINO-OHJELMA 2011 - 2013

Hausjärven elinkeino-ohjelma 2011 - 2013 on laadittu Hausjärven elinkeinopolitiikan kehittämiseksi ja kunnan kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Tarkoituksena on ennakoida tulevaisuutta sekä suunnata ja yhteensovittaa kehittämistoimintaa kunnassa. Tavoitteena on aitojen kilpailuetujen luominen kunnan yrityksille, yhteisöille ja asukkaille sekä pysyvien työpaikkojen synnyttäminen ja entisten säilyttäminen.

Elinkeino-ohjelma täydentää kunnanvaltuuston joulukuussa 2009 hyväksymää Hausjärven kunnan strategiaa ja elinkeino-ohjelman pohjalta esitetään vuosittain strategisia ja muita tavoitteita toimenpiteineen kunnan talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Elinkeino-ohjelman laatimisessa oleellista on sitoutuminen. Hausjärven kunta on mukana Hämeen yrittäjyysmaakuntahankkeessa ja päätöksenteossa on tarkoitus ottaa käyttöön yritysvaikutusten arviointi. Elinkeino-ohjelma toimii päätöksenteon tukena yritys- ja hankeasioissa.

Seudullinen yhteistyö ja verkottuminen tarkoittavat sitä, että Hausjärveä on tarkasteltu osana Hyvinkään – Riihimäen talousaluetta. Elinkeinosuunnitelman toteuttamisessa kunta tukeutuu tarvittaessa seudulliseen yhteistyöhön, alueen yrittäjiin, koulutus- ja tutkimus-organisaatioihin, elinkeinoelämän järjestöihin ja muihin julkisiin kehittämis- ja rahoittaja-organisaatioihin.

Elinkeinosuunnitelmaa ovat olleet laatimassa yrittäjäjärjestön edustajat yhdessä kunnan edustajien kanssa, ja se on hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.9.2011

1. Hausjärven kunnan strategia

Hausjärven kunta noudattaa toiminnassaan ja päätöksenteossään seuraavia arvoja:

- Turvallisuus
- Vastuullisuus
- Ihmisläheisyys
- Luotettavuus

Hausjärvellä elinympäristö on turvallinen ja luonnonläheinen. Kunnan neljä taajamaa ja elinvoimainen maaseutu luovat hyvät puitteet asumiselle, yrittämiselle ja vapaa-ajanvietolle.

Hausjärvellä kunnan järjestämät laadukkaat peruspalvelut antavat jokaiselle kuntalaiselle ja perheelle edellytykset luoda itselleen hyvä elämä.

Hausjärven kunta on itsenäinen, kyliään kehittävä ja avoin monimuotoiselle yhteistyölle ja eri yhteistyötahoille. Palvelut tuotetaan yhteistyössä naapurikuntien, alueen yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Hausjärvellä on hyvä asua, elää, yrittää ja tehdä työtä!

1.1. Elinkeinopolitiikan tavoitetila

Kunnassa vallitsee positiivinen, kehittämiseen panostava ja yrittäjyyttä tukeva ilmapiiri. Kunta edistää omalla toiminnallaan ja omien toimintaedellytyksiensä puitteissa

- kunnassa nykyisin toimivien yritysten pysymistä kunnassa ja niiden kasvua
- uusien yritysten siirtymistä ja perustamista kuntaan
- yritysten yleisten toimintaedellytysten kehittymistä.

Kunnan ja yrittäjien välillä on toimivat ja vuorovaikutteiset suhteet. Yrityksiä kohdellaan päätöksenteossa tasapuolisesti. Kunta huolehtii laadukkaiden ja monipuolisten peruspalveluiden järjestämisestä kuntalaisille ja yrittäjille resurssiensa mukaisesti.

Vastuu kunnan elinkeinopolitiikan toteuttamisesta kuuluu kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle sekä Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskukselle, jota johtaa talousjohtaja.

2. Nykytila

2.1. Asukasmäärä ja asukasrakenne

Vuosi	Asukasluku 31.12.	0-14 v.	15-64 v.	65 v.-
1995	8 143	21,5 %	63,7 %	14,8 %
2000	8 107	20,2 %	64,4 %	15,4 %
2005	8 419	20,4 %	64,3 %	15,4 %
2009	8 826	19,8 %	64,8 %	15,5 %
2015*	9 330	20,3 %	61,9 %	17,8 %
2020*	9 748	20,0 %	60,0 %	20,0 %
2025*	10 113	19,6 %	58,8 %	21,7 %

Työikäisen väestön osuus kunnan koko väestöstä tulee jatkossa alenemaan, mutta työikäisten absoluuttinen lukumäärä tulee muuttoliikkeen myötä kasvamaan. Kunnan asukasluku on kasvanut 2000-luvulla n. 0,5 % vuosittain. Luonnollinen väestönkasvu on ollut positiivinen, mutta Hausjärvi on selkeästi kunta, jossa muutto niin kuntaan

kuin kunnastakin on voimakasta. Kunta on asettanut tavoitteekseen maltillisen väestömäärän kasvun.

Väestön koulutustaso

(% 15 vuotta täyttäneistä)

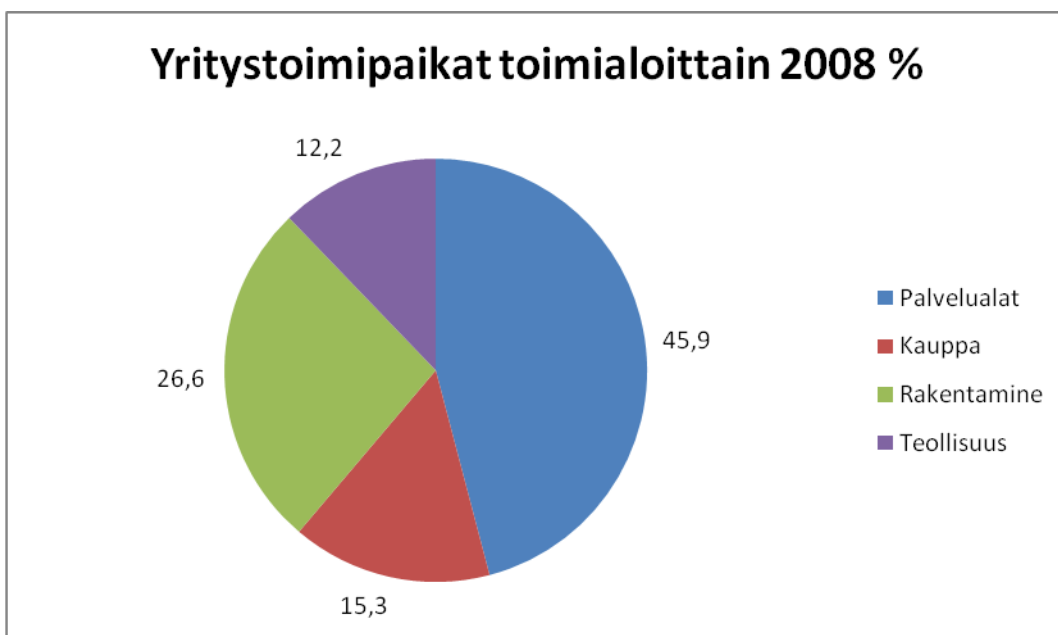
	Perusaste	Keskiaste	Korkeakoulutus
2000	44,1	38,2	17,7
2005	38,7	40,8	20,5
2009	35,7	42,2	22,1

Kuten laajemmin koko maassa on asutokuntien koko pienentynyt myös Hausjärvellä

Kotitaloudet ja keskitulot

Vuosi	Asutokuntien lkm	Keskikoko	Käytettävissä oleva rahatulo, ka
1995	3 183	2,54	27 616
2000	3 310	2,41	32 283
2005	3 513	2,36	36 712
2008	3 628	2,33	37 788

2.2. Elinkeinot

Työpaikat elinkeinon mukaan

Toimiala	vuosi	1995	2000	2005	2007
Maa- ja metsätalous		19,2 %	14,5 %	10,5 %	10,1 %
Teollisuus		24,4 %	23,9 %	21,9 %	24,7 %
Rakentaminen		8,6 %	7,9 %	11,6 %	10,1 %
Kauppa		9,3 %	10,8 %	10,5 %	9,4 %
Liikenne		5,0 %	5,5 %	4,4 %	4,4 %
Palvelut		30,5 %	34,8 %	38,9 %	39,5 %
Tuntematon		3,0 %	2,7 %	2,2 %	2,0 %
Työpaikat yhteensä		2046	2140	2337	2409

Työpaikkaomavaraisuus% 68,0 % 60,0 % 62,4 % 60,6 %

Suurimmat yritykset työpaikkojen mukaan alkuvuonna 2011, kpl

työpaikat	lkm
50-	4 yritystä
20 – 49	7 yritystä

Työlliset toimialan mukaan (toimialaluokitus muuttunut 2008)

Toimiala	vuosi	1995	2000	2005	2007	2008
Maa- ja metsätalous		13,1 %	9,0 %	6,6 %	6,0 %	6,2 %
Teollisuus		24,7 %	23,3 %	21,1 %	20,2 %	19,5 %
Rakentaminen		6,8 %	8,7 %	9,0 %	9,7 %	9,5 %
Kauppa		12,3 %	13,3 %	14,7 %	15,1 %	23,8 %
Liikenne		7,5 %	8,0 %	8,1 %	8,2 %	
Palvelut		33,5 %	36,1 %	39,1 %	39,6 %	40,4 %
Tuntematon		2,1 %	1,6 %	1,3 %	1,2 %	0,6 %
Työlliset		3010	3567	3747	3977	4094

1990-luvun laman aikana työttömyys Hausjärvellä oli yli 20 %. 2000-luvulla työttömyys kohentui ja on ollut maakunnan alhaisimpia. Vuonna 2008 työttömyysaste oli 5,2 % mutta laman seurauksena työttömyys kasvoi Hausjärvelläkin selvästi. Heinäkuusta 2010 alkaen työttömyys on taas ollut jatkuvassa laskussa ja on huhtikuussa 2011 6,5 %:

Työttömyysaste

Vuosi	%
1995	17,3
2000	10,7
2005	8,5
2008	5,2
2009	7,2
2010	7,8

Työssäkäynti ja työmatkapendelöinti (31.12.2008)

Työlliset yhteensä	4094, josta
omassa kunnassa	1365 (33,3 %)
muualla työssä käyvät	2729 (66,7 %), josta
talousalueen muissa kunnissa	1452
Kanta-Hämeen muissa kunnissa	288
Pääkaupunkiseudun kunnissa	575
muualla	414
Työpaikat kunnassa yhteensä	2467, josta
omasta kunnasta	1365 (55,3 %)
muualta työssä käyvät	1102 (44,7 %), josta
Riihimäen seudulta	386
muualta Kanta-Hämeestä	176
pääkaupunkiseudulta	74
muualta Uudeltamaalta	325
Päijät-Hämeestä	101
muualta	41

2.3. *Sijainti ja kulkuyhteydet*

Kunnan hyvä sijainti luo mainiot toimintaedellytykset elinkeinotoiminnalle. Hausjärvi kuuluu Kanta-Hämeen maakuntaan ja Hyvinkään – Riihimäen talousalueeseen. Naapurikuntia ovat Hyvinkää, Mäntsälä, Riihimäki, Janakkala, Kärkölä, Hämeenkoski ja Hämeenlinna. Hausjärvi sijaitsee kantatie 54 varrella ja rautatie halkoo kuntaa niin Helsinki-Hämeenlinna kuin Riihimäki-Lahti suunnassakin. Helsinkiin on matkaa 85 km, Hämeenlinnaan 50 km ja Lahteen 45 km. Tampere on 125 km, Turku 175 km päässä. Lähimmät kaupungit ovat Riihimäki 20 km ja Hyvinkää 25 km etäisyydellä. Helsinki-Vantaan lentoasemalle pääsee Hausjärveltä tunnissa. Henkilöjunat pysähtyvät kunnan neljällä asemalla tunnin välein.

Kunnalla on tarjolla yritystontteja Oitissa (2011). Lisää yritystonttialueita kaavoitetaan kantatie 54:n varrella hyvien kulkuyhteyksien ääreen.

2.4. *Palvelut ja palvelurakenne*

Kunnan järjestämät laadukkaat peruspalvelut ovat keskeinen osa yritysten toimintaedellytyksiä. Näitä palveluja ovat mm. päivähoitopalvelut yritysten henkilökunnan lapsille, työvoiman saatavuuden turvaaminen ammatillisen koulutuksen avulla, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, kunnallistekniikka ja muu infrastruktuuri sekä välittömästi yritystoimintaan vaikuttavat yritysneuvontapalvelut.

Hausjärven kunta tuottaa suuren osan palveluistaan itse tai yhteistyössä seudun muiden kuntien kanssa. Kunta järjestää merkittävän määrän peruspalveluistaan myös yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Peruspalvelut ovat hyvätasoisia ja keskeiset lähipalvelut tarjotaan kunnan kaikissa taajamissa. Hikiään valmistui kesällä 2010 uusi koulukeskus ja Ryttylään aloitetaan uuden päiväkodin ja koulukeskuksen rakentaminen vuonna 2012. Päivähoitopaikkoja on tarjolla jokaisessa kunnan taajamassa.

Kunnassa toimii viisi alakoulua, yksi erityiskoulu ja yläaste. Peruskoulun lisäksi kunnassa on oma lukio. Hausjärven kunta on osakkaana Hyria koulutus Oy:ssä, joka tarjoaa toisen asteen ammatillista koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Talousalueella on myös Hämeen ammattikorkeakoulun ja Laurea ammattikorkeakoulun tarjoamaa korkeakouluopetusta.

Kunnan kansalaisopisto järjestää monipuolista kurssitusta ja vapaa-ajantoimintaa kunnan eri taajamissa. Kunnan omaan liikunta- ja vapaa-ajantoiimeen on panostettu ja lisäksi on yksityisiä liikunta- ja vapaa-aikapalveluja tuottavia yrityksiä.

Elinkeinojen ja yritystoiminnan kehittämiseksi Hyvinkään - Riihimäen talousalueen kunnat ovat perustaneet YritysVoimala Oy:n, joka tarjoaa yrityksille maksutonta monipuolista yritysneuvontaa. YritysVoimala tarjoaa perusneuvontaa kaikille talousalueen yrityksille. Perusneuvonta kattaa yrityksen kehittämisen ja liiketoiminnan suunnittelun avustamisen, neuvonnan markkinointiin, hallintoon, henkilökuntaan, sukupolven vaihdoksiin ja rahoitukseen liittyvissä asioissa. YritysVoimala avustaa yrityksiä myös verkostoitumisessa ja toimitilojen etsimisessä alueelta. YritysVoimala toimii kiinteässä yhteistyössä uusyrityskeskukseen kanssa.

Kunnalla on oma kehittämissyhtiö Hausjärven Talo Oy, jonka toimialaan kuuluu muun muassa yritystoimitilojen rakennuttaminen lunastussopimuksella.

3. Elinkeino-ohjelman periaatteet

3.1. Kunnan elinkeinotoiminnan nelikenttäanalyysi (SWOT)

Vahvuudet

- Sijainti maan sisäisen muuttoliikkeen painopistealueella
- Liikenneyhteydet
- Koko talousalueen kasvu
- Pääkaupunkiseudun markkinat lähellä
- ammatillista sekä ammattikorkeakouluopetusta talousalueella
- YritysVoimala Oy
- Toimiva yhteistyö yrittäjien kanssa
- Asumisen ja tonttien saatavuus ja kustannukset
- neljä omaleimaista taajamaa
- toimivat peruspalvelut
- päätöksenteon nopeus ja joustavuus
- Metalliteollisuus

Heikkoudet

- valmiiden yritystonttien niukkuus
- yleiskaavoituksen puutteellisuus
- kunnan vähäinen tunnettuus yritysten potentiaalisena sijoittumispaikkana
- alhainen työpaikkaomavaraisuus
- nuorten ikäluokkien poismuutto kunnasta opiskelupaikkakunnille

Mahdollisuudet

- Valmiiksi kaavoitetut yritystontit
- Nopeat toimenpiteet tonttijärjestelyissä
- Hausjärven Talo Oy:n rooli edellytysten luojana
- Ostopalvelujen lisääminen palvelutuotannossa ja hankintaosaamisen kehittäminen
- kunnan markkinoinnin kehittäminen (asuminen, yrittäminen, matkailukohteet, kulttuuritapahtumat)
- Maatalouden sivuelinkeinoprojektit
- Taajamakeskusten tiivistäminen kaavoituksella, kaavoitussopimuksilla ja maan hankinnalla

Uhat

- talousalueen kuntien yhteistoiminnan muuttuminen kilpailuasetelmaksi
- kuntatalouden heikkeneminen ja paineet verotuksen kiristämiseksi
- tonteiksi kaavoitettavan raakamaan saatavuuden heikkeneminen
- yleisen taloudellisen kasvun hidastuminen
- väestön huoltosuhteen heikkeneminen, mikäli lapsiperheiden muutto kuntaan pysähtyy

Kunnan menestystekijöitä ovat erinomainen sijainti lähellä metropolialuetta hyvien liikenneyhteyksien varrella. Hintataso verrattuna pääkaupunkiseutuun on erittäin kilpailukykyinen. Nopea päätöksentekokyky edesauttaa kehittymistä.

3.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoite 1: Luodaan hyvät toimintaedellytykset uudelle ja nykyiselle yritystoiminnalle. Kunnalla tulee olla riittävä tonttivaranto niin yritys- kuin asuintonteistakin.

Toimenpiteet:

Kehitetään yhteistyötä maanomistajien kanssa maankäytösopimuksilla ja hankitaan maata kaavoitusta varten.

Kaavoitetaan yritystoimintaan sopivia tontteja logistisesti hyviltä paikoilta.

Yleiskaavoitusta kehitetään kunnan kaikki taajamat kattavaksi.

Maanhankinnasta ja kaavoituksesta vastaa kaavoitusinsinööri.

Tavoite 2: Kunnalla on imago yrittäjyysystävällisenä kuntana

Toimenpiteet: Hausjärvi osallistuu Hämeen yrittäjyysmaakunta -hankkeeseen. Kunnan markkinointia tehostetaan. Yritysten kiinnostusta sijoittua kuntaan selvitetään (2011).

Kunta käyttää markkinoinnissaan hyväksi erinomaista sijaintia kantatie 54:n varrella ja erityisesti raideliikenneyhteyksiä. Kunnan alueella on neljä rautatieseisaketta. Kunnalla ja yrittäjillä on yhteinen vastuu avoimesta ja positiivisesta uutisoinnista aina, kun siihen on aiheita.

Markkinointisihteeri koordinoi kunnan markkinointia. Markkinointiryhmään kuuluvat myös kunnanjohtaja, kaavoitusinsinööri ja talousjohtaja.

Tavoite 3: Nopea päätöksenteko, yritysvaikutusten arviointi

Toimenpiteet: Hausjärven Talo Oy:lle vahvistetaan rahoituslimiitti, jonka puitteissa se voi tehdä esim. lunastussopimuksia. Asiat käsitellään viipymättä. Tunnistetaan yritystoiminnan vaikutukset kunnassa sekä kunnallisten päätösten vaikutukset yritystoimintaan.

Tavoite 4: Yhteistyö kunnan ja yrittäjien kesken

Toimenpiteet: Kunnan virkamiehet ja yrittäjät tapaavat säännöllisesti ja kehittävät yhdessä toimintamalleja, joilla luodaan yrittämisen edellytykset kunnassa. Kunta

julkistaa nettisivuillaan hankintoja koskevan aikataulutuksen sekä ilmoittaa etukäteen tulevista merkittävistä hankinnoistaan. Yhteistyötä tehdään tiiviisti Hausjärven Yrittäjät ry:n, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin sekä yksittäisten yritysten kanssa.

Päävastuu yhteistoiminnan kehittämisestä on kunnanjohtajalla ja talousjohtajalla.

Tavoite 5: Kunnan työpaikkaomavaraisuus paranee ja elinkeinorakenne vahvistuu.

Toimenpiteet: Yritysten sijoittumista kuntaan autetaan mm. neuvonnalla ja yhteistyömahdollisuuksia parantamalla. Tulevaisuuden kehittyvät toimialat voivat kohdistua esim. ikääntyvien palveluihin, jolloin avautuu mahdollisuuksia uudelle yritystoiminnalle. Kunta selvittää mahdollisuudet täydentää/korvata omaa palvelutuotantoaan palveluseteleillä yhteistyössä maakunnan muiden kuntien kanssa.

Tavoitteena on matkailun kehittäminen ja uusien yrittäjien saaminen matkailun alalle. Yhteismarkkinoinnilla tiedotetaan monipuolisista vapaa-ajanviettomahdollisuuksista kunnassa.

Tavoite 6: Toimivat peruspalvelut houkuttavat yritysten työntekijöiden sijoittumista kuntaan.

Toimenpiteet: Huolehditaan riittävästä päiväkotipaikoista. Koulujen ja lukion tasoa ylläpidetään korkeana. Omistajaohjauksella vaikutetaan ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen suuntaamiseen siten, että yritysten henkilöstötarpeet tyydytetään.

Vastuu omistajaohjauksesta on kunnanjohtajalla ja kunnan edustajalla Hyria Koulutus Oy:n hallituksessa.

3.3. Yrittämisen edellytykset

Yrittämiseen kannustamisessa kunta painottaa yritysten tasapuolista ja luotettavaa kohtelua ja asioiden käsittelyä. Päätöksenteko on mahdollisimman nopeaa. Hausjärven Talo Oy voi tehdä yrityksiä koskevia taloudellisia päätöksiä valtuuston hyväksymän limiitin puitteissa. Valmiiden yritystonttien hinnat pidetään kilpailukykyisinä.

Hausjärven kunta noudattaa yritystukilainsäädännön vaatimuksia. Kunta ja Hausjärven Talo Oy ohjaavat resurssinsa yritystonttien ja –tilojen järjestämiseen. Yritystoiminnan suoriin lainataukauksiin suhtaudutaan kriittisesti. Kunta ei osallistu yritysten käyttöpääomajärjestelyihin vaan ne ovat riskirahoittajien toimialaa.

Yritysten kehittämishankkeissa, erityisasioissa, kannattavuuslaskelmissa, rahoitusanalyseissä, perustamisasioissa jne. palvelua tarjoavat YritysVoimala Oy ja Uusyrityskeskus. YritysVoimala ylläpitää vapaiden toimitilojen rekisteriä, jonne myös yksityiset voivat ilmoittaa vuokrattavat tai myytävät toimitilat tai yritystontit.

Hausjärveläisiä yrittäjiä huomioidaan vuosittain niiden ansioista tai menestyksellisestä liiketoiminnasta luovuttamalla yrittäjäjärjestön ja kunnan yhteisessä tilaisuudessa huomionosoitus vuoden hausjärveläiselle yrittäjälle. Kunta päättää vuosittain nuorten kesätyöllistämistuen myöntämisestä paikallisille yrittäjille.

4. Elinkeino-ohjelman seuranta, toteutus ja tiedotus

Kunnan tekemillä päätöksillä on vaikutusta kunnan toimintaympäristöön ja talouteen, markkinoiden toimivuuteen ja yritysten väliseen kilpailuun sekä työllisyyteen ja investointeihin.

Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, hallintokunnat ja henkilökunta ottavat huomioon yritysvaikutukset päätöksiä valmistellessaan ja päätöksiä tehdessään.

Hausjärven kunnan elinkeino-ohjelmaa toteutetaan vuosittain tehtävässä talousarviossa ja siinä esitettävässä kahden seuraavan vuoden talous- ja toimintasuunnitelmassa. Elinkeino-ohjelma on luettavissa kunnan nettisivuilta ja se päivitetään aina valtuustokauden aikana.

4.1. Hausjärven strategian toteutus

Hausjärven kunta edistää yritysten toimintaedellytyksiä seuraavilla elinkeino-ohjelman täytäntöönpanon keinoilla:

- yhteistyö ja vuoropuhelu yrittäjien kanssa
- yrittäjähdistyksen ja kunnan tiivis yhteistyö
- yritysvaikutusten arviointi kunnallisessa päätöksenteossa
- yritysکوhtainen neuvonta
- yritysten tasapuolinen kohtelu
- yrittäjyyden edistäminen
- myönteisen yritysilmapiirin vahvistaminen
- kehittämishankkeissa mukana oleminen
- yritys- ja asuintonttien saatavuudesta huolehtiminen
- hyvien kunnallisten peruspalveluiden turvaaminen
- yrittäjyyskasvatuksen antaminen kouluissa
- rahoitus- ja yrityspalveluiden hyödyntäminen